

Treytir fyri týning

Fyri at kunna fremja týningina nøktandi og munadygt setir kommunan tvær treytir, sum skulu lúkast.

1 Ávísast skal eitt býli ella eitt stað har sum vespurnar alla tíðina flúgva inn og út. Týnarin átekur sær ikki at týna og drepa einstakar flúgvandi vespur.

2 Fráboðarin ella annar av ánararum heimilaður persónur skal vera inni/heima, meðan týningin verður framd. Eiturpulvur verður sprænt inn í og uttan um býlið.

Um býlið t.d. er millum skins og hold, og tað lekur inn í búrumini tá sprænt verður, so má onkur vera inni og siga frá, um eiturpulvurið treingir inn. Um so er verður støðgað beinanvegin.

Tá trupulleikar eru av vespum

Um summarið hava vespurnar nógv um at vera, tí tær skulu passa og fódra avkomið, sum er klakt í vespubýlinum. Tað hendir seg hesa tíðina, at einstakar vespur av óvart koma inn í hús at leita eftir føði. Tær kunnu vera til nakað av ampa, men mett verður, at trupulleikin ikki er størri enn, at hvør einstakur sjálvur kann greiða hetta.

Í handlunum fáast ymisk evni og amboð at týna vespur við, m.a. vespafellur, flugusmekkarar og ymisk sprejevni. Um tað hendir seg, at vespur alla tíðina eru í húsinum ella nógvar vespur eru í nærumhvørvinum, kann roknast við, at vespubýli er tætt við.

Um vespubýli er í húsinum ella á grundøkinum, er tað ikki ráðiligt at taka tað burtur uttan sakkøna hjálp. Vespurnar loypa beinanvegin á, um onkur roynir at órógva ella oyðileggja býlið

Meiri at vita um vespur

Vespur eru annars áhugaverd djór, og tey sum vilja søkja sær meiri vitan um teirra lívshátt verða víst til hesar heimasíður:

Hvøpseekspertern

Ein heimasíða við nógvum myndum og nógvum upplýsingum um vespur. <http://www.hvøpseekspertern.dk/>

Hornissenschutz

<http://www.muenster.org/hornissenschutz/index.html>
Týsk heimasíða við nógvum myndum.

Frøði

Tíðarrit nr. 1, 2001
J.K.Jensen & D.Bloch
Náttúrugripasavnið

FRÁBOÐAN

Er staðfest, hvar eitt vespubýli er, kann fráboðast til Miðlan, tlf. 41 00 00.

Miðlan setir seg í samband við týningarskipanina, sum síðani ringir aftur til fráboðaran at avtala vitjan. Bert ánari av avvarðandi ogn ella umboðsfólk ánarans kann biðja um týning.

MIÐLAN

Nolsoyar Pálsgrøta 32
700 Klaksvík
Tel. 41 00 00

VESPUR

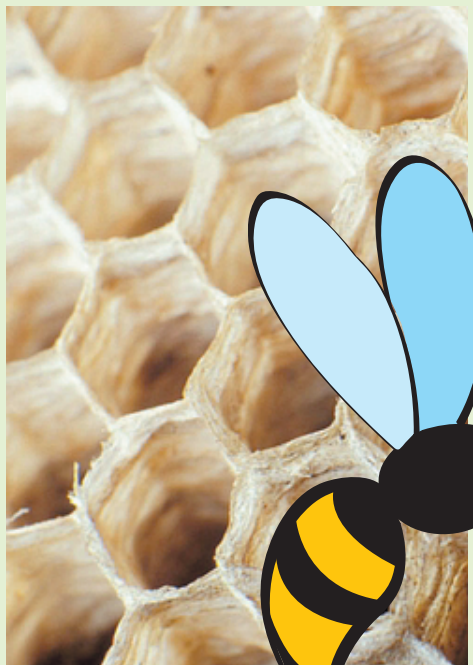
Stephanssons Hús

KLAKSVÍKAR KOMMUNA

KLAKSVÍKAR KOMMUNA

Vespur ella geitingar

Føroyamálsdeildin mælir til at kalla hesi skordýr "geitingar". Eitt norðurlandskt navn, m.a. tí, at tað finnast nógv ymisk sløg av vespum. Tey verða bólkað í m.a. snultuvespur, gravvespur, trævespur og geitingar.

Í DK eitur hetta slagid av vespum eisini "gedehamse", í NO "geithams", í SE "getung" og ÍS "geitungur".

Tað eru íalt helst nógv ymisk sløg av bæði snultuvespum, gravvespum og trævespum í Føroyum, sum vit ikki kenna enn.

Hvussu finnur tú eitt vespubýli

Vespur duga væl at goyma býli móti vindi og veðri, og fyri lættliga at kunna verja tey. Eyðkend støð eru t.d. undir takúthangi, undir vaðingum, á loftum, í veggjum millum skins og hold, í hjøllum og grótláðingum.

Býlið kann vera goymt inni í húsaklæðing ella ímillum steinar í eini grótrúgvu, og er staðið, har sum vespurnar flúgva út og inn, ofta lætt at finna og staðfesta. Við úthurðar ella onnur støð har ein vanlig kemur, er tað lætt at leggja til merkis, tí at tað í heilum eru sveimandi plágandi vespur á ferð.

Áðrenn miðjan juli sæst og merkist lítið til vespurnar, men sum býlið alsamt veksur verða fleiri og fleiri vespur, og sum frálíður sæst ein javnur streymur av vespum, ið flúgva aftur og fram til og frá somu býlisingongd.

Hvussu týnt verður

Fyri at fremja týningina verður ongantíð gjørt inntriv ella atgerð á fastar konstruktiónir, bygningar v.m. Týningin fevnir um, tá býlið er staðfest, at spræna út eitur. Tvinni

sløg av eiturevni verða nýtt. Tað fyrsta er ein flótandi eiturlovgur, sum alt fyri eitt drepur allar vespur á og uttan fyri býlið. Aftaná verður sprænt eiturpulvur inn í og uttan fyri býlið. Hetta eitureið virkar í fleiri dagar og drepur allar vespur í býlinum og allar tær vespur, sum vóru burturfrá meðan týningin fór fram.

Fáar tímar seinni eru tær allarflestu vespurnar deyðar. Um tað vísir seg, at ikki gekk sum ætlað og at býlið ikki er rakt í fyrstu atløggu, ber til at ringja til kommununa at endurtaka viðgerðina.

Skadar ella ampar av týningini eru fyri egnu ábyrgd árarans.

Eiturpulvurið luktar eitt sindur av svávu, men roykurin hvørur eftir fáum døgum. Eiturpulvur, ið treingir inn orsakað av lekum í konstruktión og bjálving, má árarin/fráboðarin sjálvur taka burtur. Pulvurið er ikki eitrandi fyri menniskju og djór í teimum nøgdum, sum nýttar verða. Eiturpulvurleivdir á veggjum og túnum kunnu vaskast av aftan á eitt samdøgur.

Um eiturevnini

Pyrethrin

Insektevni nr. 179-3. Góðkent við kunngerð um týningarevni frá Umhvørvismálaráðnum/ Miljøministeriet.

Malathion

Insektevni nr. 179-20. Góðkent við kunngerð um týningarevni frá Umhvørvismálaráðnum/ Miljøministeriet.

Farast skal við varðsemi um eiturevnini. Eiturevnið skal goymast fyri børnum. Eiturevnið má ikki brúkast og goymast saman við matvørum ella njótingarevnum og fóðurevnum. Tá sprænt verður skulu børn og húsdjór haldast burtur. Leivdir av evnunum skulu burturbeinast til kommunalu móttøkustøðina.